

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัดรายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

4

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัดรายวิชาพื้นฐาน

สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ป.4

เขียนโดย ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

ISBN (E-book) 2026-0108-0010-0

จำหน่ายอีบุ๊ก มกราคม 2569

ราคา 99 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

เนื้อหา รูปเล่ม และภาพประกอบในหนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์
ห้ามคัดลอก ยกเว้นได้รับอนุญาต

บรรณาธิการ กวียา เนาวประทีป

ปก/รูปเล่ม ฝ่ายศิลปกรรม สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

จัดทำโดย

ทจก. สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

เลขที่ 45 ซอยจรัญสนิทวงศ์ 40 ถนนจรัญสนิทวงศ์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ : 0-2433-7755-7 โทรสาร : 0-2433-7703

จัดจำหน่ายในรูปแบบสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์โดย

บริษัท เกรท มีเดีย เอเจนซี จำกัด

85 ซอยบรมราชชนนี 75 แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร. 0-2433-7755-7, 086-330-6425

คำนำ

หนังสือ แบบประเมินผลตามตัวชี้วัดรายวิชาพื้นฐาน สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม 4 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เล่มนี้ ผู้เขียนได้จัดทำขึ้น เพื่อให้ผู้สอนใช้ ประเมินคุณภาพการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนว่ามีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่เรียนมามากน้อยเพียงใด ทั้งนี้ผู้เขียนได้มีการจัดทำ กิจกรรมและแบบฝึกไว้หลากหลายรูปแบบ โดยมีเนื้อหาตามมาตรฐานการเรียนรู้และ ตัวชี้วัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน และท้ายเล่มผู้เขียนได้จัดทำแบบทดสอบวัดผลการเรียนให้นักเรียน ใช้ทบทวนก่อนสอบปลายภาคเรียนอีกครั้งหนึ่ง พร้อมกันนี้ผู้เขียนได้จัดทำเฉลยไว้ท้าย เล่มไว้สำหรับให้ผู้สอนหรือผู้เรียนใช้ตรวจสอบความถูกต้องได้ด้วยตนเอง

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นสื่อการเรียนการสอนและเป็น เครื่องมือเสริมสร้างคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุผลตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่ อำนาจประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน ครู-อาจารย์ผู้สอนได้เป็นอย่างดี

ด้วยความปรารถนาดี

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม	6
ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ	8
ชุดที่ 2 พุทธสาวก ชาดก และพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง	13
ชุดที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา	16
ชุดที่ 4 หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทของชาวพุทธ	24
ชุดที่ 5 การบริหารจัดการและเจริญปัญญา	28
ชุดที่ 6 ศาสนพิธี	31
ชุดที่ 7 ประวัติศาสตร์ของศาสนาต่างๆ ที่คนไทยนับถือ	33
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 1	36
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม	40
ชุดที่ 1 การอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขตามวิถีประชาธิปไตย	41
ชุดที่ 2 สิทธิของเด็ก	47
ชุดที่ 3 การเมืองการปกครองของไทย	49
ชุดที่ 4 วัฒนธรรมไทย	56
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 2	59
หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 เศรษฐศาสตร์	64
ชุดที่ 1 การเลือกซื้อสินค้าและบริการ	65
ชุดที่ 2 เศรษฐกิจพอเพียงและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ	69
ชุดที่ 3 หน้าที่เบื้องต้นของเงิน	73
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 3	75

หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 ประวัติศาสตร์	80
ชุดที่ 1 การนับช่วงเวลาเป็นทศวรรษ ศตวรรษ และสหัสวรรษ	81
ชุดที่ 2 ยุคสมัยและหลักฐานทางประวัติศาสตร์	83
ชุดที่ 3 พัฒนาการของมนุษย์ในดินแดนไทย	87
ชุดที่ 4 อาณาจักรสุโขทัย	92
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 4	100
หน่วยการเรียนรู้ที่ 5 ภูมิศาสตร์	104
ชุดที่ 1 การใช้แผนที่และรูปถ่าย	105
ชุดที่ 2 จังหวัดของเรา	112
ชุดที่ 3 สิ่งแวดล้อมในจังหวัด	114
แบบทดสอบหน่วยการเรียนรู้ที่ 5	119
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์	123

หน่วยการเรียนรู้ที่

1

ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม

สาระการเรียนรู้

1. ความสำคัญของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ
2. พุทธสาวก ชาดก และพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง
3. หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา
4. หน้าที่ชาวพุทธและมารยาทของชาวพุทธ
5. การบริหารจัดการและเจริญปัญญา
6. ศาสนพิธี
7. ประวัติศาสดาของศาสนาต่างๆ ที่คนไทยนับถือ

ตัวชี้วัด

- อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน
- สรุปลพุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึงประกาศธรรม หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด
- เห็นคุณค่าและปฏิบัติตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด
- แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนาตามที่กำหนด
- ชื่นชมการทำความดีของตนเอง บุคคลในครอบครัว โรงเรียน และชุมชนตามหลักศาสนา พร้อมทั้งบอกแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต
- เห็นคุณค่าและสวดมนต์ แผ่เมตตา มีสติที่เป็นพื้นฐานของสมาธิในพระพุทธศาสนา

- ปฏิบัติตนตามหลักธรรมของศาสนาที่ตนนับถือเพื่อการอยู่ร่วมกันเป็นชาติได้อย่าง
สมานฉันท์
- อธิบายประวัติศาสตร์ของศาสนาอื่นๆ โดยสังเขป
- อภิปรายความสำคัญและมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือ
- มีมารยาทของความเป็นศาสนิกชนที่ดีตามที่กำหนด
- ปฏิบัติตนในศาสนพิธี พิธีกรรม และวันสำคัญทางศาสนาตามที่กำหนดได้ถูกต้อง

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัด ชุดที่ 1 ความสำคัญของพระพุทธศาสนาและพุทธประวัติ

อธิบายความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน

ตอนที่ 1 (5 คะแนน)

1. เขียนแผนผังความคิดเกี่ยวกับความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของศาสนิกชน (3 คะแนน)

2. ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของพุทธศาสนิกชน แล้วสรุปและบันทึกข้อมูล (2 คะแนน)

ตอนที่ 2 เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (5 คะแนน)

- ศิลปะในข้อใดที่มีการสร้างสรรค์เกี่ยวกับพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่
 - เครื่องปั้นดินเผา
 - การแกะสลักผักและผลไม้
 - งานหัตถกรรม เครื่องจักสาน
 - ภาพจิตรกรรมฝาผนัง
- พระพุทธศาสนามีความสำคัญต่อสังคมไทยในด้านใดมากที่สุด
 - การพัฒนาสังคม
 - ประเพณีและวัฒนธรรม
 - ความเชื่อและค่านิยม
 - การอยู่ร่วมกัน
- ข้อใดเป็นการปฏิบัติตนที่เหมาะสมในขณะที่เข้าร่วมพิธีกรรมทางพระพุทธศาสนา
 - ฟังเทศน์ด้วยความตั้งใจ
 - นั่งหลับขณะฟังเทศน์
 - คุยกับเพื่อนขณะฟังเทศน์
 - คุยโทรศัพท์ขณะฟังเทศน์
- ข้อใดไม่ใช่ความสำคัญของพระพุทธศาสนาในฐานะเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวพุทธ
 - เป็นสถาบันหลักของสังคมไทย
 - เป็นศาสนาที่คนไทยส่วนใหญ่นับถือ
 - มีเพียงศาสนาเดียวในสังคมไทย
 - มีวัดเป็นเสมือนตัวแทนของพระพุทธศาสนา
- พุทธศาสนิกชนใช้สถานที่ใดในการประกอบพิธีกรรมทางศาสนา
 - บ้าน
 - วัด
 - โรงเรียน
 - สนามกีฬา

หนูทำได้

10 = ดีมาก

8-9 = ดี

6-7 = พอใช้

ต่ำกว่า 6 ต้องปรับปรุง

ผู้ประเมิน

วันที่ ____/____/____

สรุปพุทธประวัติตั้งแต่บรรลุนิพพานจนถึงประกาศธรรม หรือประวัติศาสดาที่ตนนับถือตามที่กำหนด

ตอนที่ 1 (10 คะแนน)

1. พุทธประวัติต่อไปนี้สัมพันธ์กับข้อความใดทางขวามือให้นำตัวอักษรมาใส่ในช่องว่างหน้าข้อ (5 คะแนน)

_____ 1.1 บังฉิมสาวก	ก. 45 ปี
_____ 1.2 เสด็จปรินิพพาน	ข. สุภัททะ
_____ 1.3 นักบวชลัทธิบูชาไฟ	ค. พระเจ้าพิมพิสาร
_____ 1.4 ตรัสรู้ร้อยสี่ 4	ง. ชฎิล 3 พี่น้อง
_____ 1.5 ริมฝั่งแม่น้ำอโนมา	จ. วิศวามิตร
_____ 1.6 ทรงปฐมเทศนา	ฉ. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3
_____ 1.7 วัดแห่งแรกในพระพุทธศาสนา	ช. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 6
_____ 1.8 พระอาจารย์คนแรกของ
เจ้าชายสิทธัตถะ	ซ. ขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8
_____ 1.9 ทรงปลงอายุสังขาร	ฌ. สาลวันอุทยาน
_____ 1.10 ระยะเวลาในการสั่งสอน
ประชาชน	ญ. เสด็จออกมหาภิเนษกรรม
	ฎ. เวฬุวัน

2. วาดภาพพุทธประวัติตอนที่สนใจ พร้อมทั้งบันทึกข้อมูล แล้วระบายสีให้สวยงาม (5 คะแนน)

ตอนที่ 2 เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (5 คะแนน)

1. ธรรมที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงแก่ปัญจวัคคีย์คืออะไร
 - ก. อริยสัจ 4
 - ข. สังคหวัตถุ 4
 - ค. พรหมวิหาร 4
 - ง. ธรรมจักษุแปดประการ
2. ปัจฉิมโอวาทมีสาระสำคัญเรื่องใด
 - ก. กตัญญู
 - ข. ละเว้นชั่ว
 - ค. ความไม่ประมาท
 - ง. ประพฤติดี
3. ข้อใดคือธรรมที่กล่าวถึงหลักความจริงอันประเสริฐ
 - ก. อริยสัจ 4
 - ข. สังคหวัตถุ 4
 - ค. ไตรสิกขา
 - ง. มงคล 38
4. การปลงอายุสังฆารเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ในข้อใด
 - ก. การตรัสรู้
 - ข. การประกาศศาสนา
 - ค. การเสด็จปรินิพพาน
 - ง. การแสดงปัจฉิมโอวาท
5. การประกาศธรรมในครั้งใดทำให้เกิดพระภิกษุรูปแรกขึ้นในพระพุทธศาสนา
 - ก. โปรดชฎิล 3 พี่น้อง
 - ข. โปรดปัญจวัคคีย์
 - ค. โปรดพระเจ้าพิมพิสาร
 - ง. โปรดพระเจ้าอโศกมหาราช

หนูทำได้

☐

14-15 = ดีมาก

☐

11-13 = ดี

☐

8-10 = พอใช้

☐

ต่ำกว่า 8 ต้องปรับปรุง

ผู้ประเมิน

วันที่ ____/____/____

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัด ชุดที่ 2 พุทธสาวก ชาดก และพุทธศาสนิกชนตัวอย่าง

เห็นคุณค่าและปฏิบัติตนตามแบบอย่างการดำเนินชีวิต และข้อคิดจากประวัติสาวก ชาดก เรื่องเล่า และศาสนิกชนตัวอย่างตามที่กำหนด

ตอนที่ 1 (10 คะแนน)

1. เขียนข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพระอรุณเวลกัสสปะ แล้วบันทึกข้อมูล (2 คะแนน)

1.1 ข้อคิดที่ได้ _____

1.2 การนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน _____

2. สรุปข้อคิดที่ได้จากชาดก กุฎิฑูสกชาดกและมหาอุกกุสชาดก (4 คะแนน)

1.1 ข้อคิดที่ได้จากกุฎิฑูสกชาดก _____

1.2 การนำข้อคิดไปปฏิบัติ _____

1.3 ข้อคิดที่ได้จากมหาอุกกุสชาดก _____

1.4 การนำข้อคิดไปปฏิบัติ _____

3. ศึกษาคุณค่าพระราชประวัติและพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี (4 คะแนน)

- สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนก

แบบอย่างที่ดีควรนำไปปฏิบัติ คือ _____

- สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี

แบบอย่างที่ดีควรนำไปปฏิบัติ คือ _____

ตอนที่ 2 เลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว (5 คะแนน)

- ข้อใดเป็นพฤติกรรมของลิงในเรื่อง กุฏิทูลงชาดก
 - พูดจาไม่สุภาพ
 - พูดดูถูกนกขมิ้น
 - ให้ความช่วยเหลือผู้อื่น
 - เกรงไม่เชื่อฟังคำสอน
- จากชาดกเรื่อง มหาอุกกุสชาดก มีคุณธรรมใดบ้างที่นักเรียนควรนำมาใช้
 - ความอดทน / ความซื่อสัตย์
 - ความสามัคคี / ความไม่ประมาท
 - ความเมตตา / ความไม่ประมาท
 - ความเพียร / ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่
- คุณธรรมในข้อใดที่สมเด็จพระมหิตลาธิเบศร อดุลยเดชวิกรม พระบรมราชชนกทรงนำมาใช้ในการดำเนินชีวิต
 - ความเสียสละ
 - ความมีเหตุผล
 - ความไม่ประมาท
 - ความละเอียดรอบคอบ
- ข้อใดเป็นวันพระราชสมภพของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี
 - 12 สิงหาคม 2454
 - 24 กันยายน 2434
 - 21 ตุลาคม 2443
 - 25 ตุลาคม 2443
- ถ้านำคุณธรรมของพระอรุณเวลกัสสปะมาใช้ในชีวิตประจำวัน จะส่งผลต่อตนเองอย่างไร
 - มีแต่คนเกลียด
 - มีแต่คนรักใคร่
 - มีแต่คนหลงใหล
 - มีแต่คนเอาเปรียบ

หนูทำได้

14-15 = ดีมาก

8-10 = พอใช้

ต่ำกว่า 8 ต้องปรับปรุง

_____ ผู้ประเมิน

วันที่ ____/____/____

แบบประเมินผลตามตัวชี้วัด ชุดที่ 3 หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา

แสดงความเคารพพระรัตนตรัย ปฏิบัติตามไตรสิกขาและหลักธรรมโอวาท 3 ในพระพุทธศาสนา ตามที่กำหนด

ตอนที่ 1 (25 คะแนน)

1. นำตัวอักษรหน้าข้อความทางขวามือมาใส่ลงในช่องว่างหน้าข้อทางซ้ายมือ ให้สัมพันธ์กัน (5 คะแนน)

_____ 1.1 ปัญญา	ก. ศีล สมาธิ ปัญญา
_____ 1.2 ไตรสิกขา	ข. ความเชื่อเรื่องความตั้งใจกระทำ
_____ 1.3 กัมมสัทธา	ค. ความเชื่อเรื่องผลของการกระทำ
_____ 1.4 วิปากสัทธา	ง. ความเชื่อในการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า
_____ 1.5 ตถาคตโพธิสัทธา	จ. การเห็นถูก การคิดถูก

2. บอกแนวปฏิบัติของตนเองในการทำตนให้มีพุทธคุณ (2 คะแนน)

- 2.1 พระบริสุทธิคุณ _____
- 2.2 พระปัญญาคุณ _____
- 2.2 พระมหากรุณาคุณ _____

3. สำรวจพฤติกรรมตนเองในรอบ 1 สัปดาห์ ว่าตนเองมีการกระทำที่ขัดกับเบญจศีลเบญจธรรมทุจจิต3สุจจิต3อย่างไรบ้างแล้วบันทึกลงในตารางของแต่ละวัน (5 คะแนน)

วัน	เบญจศีล	เบญจธรรม	ทุจจิต 3	สุจจิต 3	วิธีการแก้ปัญหา การกระทำ
อาทิตย์					
จันทร์					